

ALBU LEGAL

DREPT PENAL AL AFACERILOR

**DIRECTIVA UE PRIVIND
PROTECȚIA PERSOANELOR
CARE RAPORTEAZĂ
ÎNCĂLCĂRI ALE
DREPTULUI UNIUNII.**

**NEVOIA REGLEMENTĂRII DE PROCEDURI
CORPORATIVE INTERNE.**

Context

Obiectiv (art.1) - îmbunătățirea aplicării dreptului și politicilor Uniunii în domenii specifice privind stabilirea unor **standarde minime comune** care să prevadă un nivel ridicat de protecție a persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii.

Domeniul de aplicare material (art. 2) – raportare a încălcărilor dreptului Uniunii ce intră în sfera de aplicare a actelor Uniunii și care privesc domenii precum: **achiziții publice; servicii, produse și piețe financiare, prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului; protecția mediului; siguranța și conformitatea produselor; siguranța transporturilor; sănătatea publică; protecția vieții private și a datelor cu caracter personal și securitatea rețelelor și a sistemelor informatice; încălcări care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii; concurență și ajutoare de stat etc.**

Act al Uniunii Europene cu un scop specific ce asigură posibilitatea persoanelor ce acționează în cadrul unor autorități, instituții, oficii, persoane juridice publice sau private de a aduce la cunoștința factorilor de decizie (fie prin modalități interne sau externe de raportare, fie prin divulgarea publică) a unor încălcări ale dreptului Uniunii în multiple domenii de interes.

Informațiile raportate vor viza de cele mai multe ori situații cu privire la activitatea din cadrul respectivei entități juridice în care acționează avertizorul, nefiind exclus însă a fi raportate și informații despre activitatea altor persoane (ex. parteneri de afaceri, alte instituții aflate în colaborare etc.)

Răspunderea penală a persoanei juridice

Persoana juridică, cu excepția statului și a autorităților publice, răspunde penal pentru infracțiunile **săvârșite în realizarea obiectului de activitate** sau **în interesul ori în numele persoanei juridice**. Instituțiile publice nu răspund penal pentru infracțiunile săvârșite în exercitarea unei activități ce nu poate face obiectul domeniului privat.

Răspunderea penală a persoanei juridice nu exclude răspunderea penală a persoanei fizice care a contribuit la săvârșirea aceleiași fapte.

Despre teoria culpei organizaționale/ teoria filozofiei întreprinderii sau ethos-ul companiei – pentru identificarea vinovăției/ culpei persoanei juridice trebuie să ne raportăm la (in)existența unei practici tolerate ori consimțite de persoana juridică.

Domeniul de aplicare personal (art. 4)

Persoanelor care efectuează raportări care lucrează în **sectorul privat** sau în sectorul public și care au obținut informații referitoare la încălcări într-un context profesional, cum ar fi:

- Persoane ce au calitatea de lucrător, inclusiv funcționarii publici
- Persoane care desfășoară o activitate independentă
- Acționari sau persoane din departamentul administrativ, din organele de conducere sau supraveghere a unor întreprinderi
- Voluntari sau stagiați – remunerați sau neremunerați
- Orice persoană care lucrează sub supravegherea și conducerea contractanților, a subcontractanților și a furnizorilor
- Alte persoane – precum persoane care nu au început raportul de muncă dar au obținut informații în timpul procesului de recrutare sau alte negocieri; facilitatori, etc.

Dispoziții aplicabile raportărilor interne și externe

Obligația de a păstra confidențialitatea cu privire la persoana avertizorului (art. 16) – statele membre trebuie să asigure nedivulgarea identității persoanei care efectuează raportarea, fără consimțământul explicit al acesteia;

Protecția datelor cu caracter personal - atât ale avertizorului, cât și cu privire la informațiile furnizate prin raportare și care pot conține astfel de date - (art. 17) – în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/679 și Directiva (UE) 2016/680;

Evidența raportărilor (art. 18) – statele membre se asigură că **entitățile juridice din sectorul privat** și din domeniul sectorului public și autoritățile competente păstrează evidența tuturor raportărilor primite. Acestea nu se păstrează pentru o perioadă mai lungă decât este necesar și proporțional pentru respectarea cerințelor impuse.

Măsuri de protecție de luat de către statele membre

INTERDICȚIA REPRESALIILOR (art. 19)

MĂSURI DE SPRIJIN – acordate de statele membre prin autoritățile publice competente – ar putea fi acordate de un centru de informare sau de o autoritate administrativă unică și independentă - (art. 20)

MĂSURI PENTRU PROTECȚIA ÎMPOTRIVA REPRESALIILOR (art. 21)

MĂSURI PENTRU PROTECȚIA PERSOANELOR VIZATE DE RAPORTĂRI (art. 22)

SANCTIUNI (art. 23) – eficiente, proporționale și disuasive – sunt necesare sancțiuni penale, civile sau administrative – atât pentru persoane care împiedică sau încearcă să împiedice raportarea, cât și pentru persoane care efectuează raportări false sau au divulgat public informații false, în mod deliberat

INTERZICEREA RENUNȚĂRII LA DREPTURI ȘI LA MĂSURI REPARATORII (art. 24)

Raportări și divulgări

RAPORTARE INTERNĂ

Statele membre trebuie să încurajeze acest tip de raportare înainte de raportarea prin canale externe dacă **încălcarea poate fi remediată eficient pe plan intern** și persoana care efectuează raportarea consideră că **nu există un risc de represalii**; Canalele de raportare pot fi gestionate intern sau pot fi furnizate de o parte terță.

Statele membre asigură că entitățile juridice din **sectorul privat** și din sectorul public **instituie canale și proceduri pentru raportare internă și pentru întreprinderea unor acțiuni subsecvente** – aplicabil în cazul entităților juridice din sectorul privat care au cel puțin 50 de lucrători.

RAPORTARE EXTERNĂ

Utilizabilă conform Directivei după ce au fost realizate raportări mai întâi prin canale interne de raportare sau chiar în mod direct prin canale externe de raportare; Canalele de raportare externe trebuie să fie independente și autonome.

Instituie obligația statelor membre de a desemna autoritățile corespunzătoare pentru a primi raportări, a oferi feedback și a întreprinde acțiuni subsecvente raportărilor.

DIVULGĂRI PUBLICE

Beneficiază de protecție persoana care a raportat mai întâi intern și extern sau direct extern, însă nu au fost luate măsuri corespunzătoare și persoana are motive întemeiate să creadă:

- a) încălcarea poate constitui un pericol iminent sau evident pentru interesul public;
- b) în cazul raportărilor externe, există un risc de represalii sau o posibilitate redusă ca încălcarea să fie remediată în mod eficient, raportat la circumstanțele specifice ale cazului.

Implementare

- Statele membre pot introduce sau menține dispoziții mai favorabile pentru drepturile persoanelor care efectuează raportări decât cele prevăzute în Directivă; Statele membre pot **impune entităților juridice cu mai puțin de 50 de lucrători** să instituie canale și proceduri de raportare similare
- Obligația de a asigura intrarea în vigoare a directivei prin acte cu putere de lege și acte administrative necesare până la **17 decembrie 2021**
- În ceea ce privește entitățile juridice din sectorul privat care au între 50 și 249 de lucrători, termenul este **17 decembrie 2023**
- **Pentru persoane juridice din sectorul privat cu mai mult de 249 de lucrători + Situația persoanelor juridice (private) ce activează în domenii anume indicate în Anexă** (servicii, produse și piețe financiare – prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului; siguranța transportului; protecția mediului) – termenul rămâne cel de **17 decembrie 2021**

Cadrul juridic național

Cadrul legal național aflat în vigoare (evident, insuficient din perspective multiple – persoane vizate, măsuri de protecție insuficiente, canale de raportare, etc.) – **Legea nr. 571/2004** privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii.

Proiect de Lege privind protecția avertizorilor în interes public – publicat pe site-ul Ministerului Justiției, alături de expunerea de motive.

- a) În mare, redă conținutul Directivei și o transpune întocmai;
- b) Desemnează în calitate de autoritate competentă să primească raportări privind încălcarea legii (în cazul raportărilor externe), următoarele:
  - b.1. autorități și instituții publice care, potrivit dispozițiilor legale speciale, primesc și soluționează raportări, în domeniul lor de competență;
  - b.2. Agenția Națională de Integritate;
  - b.3. alte autorități și instituții publice către care ANI își deleagă competența de soluționare.

Concluzii. Procedurizare.

Răspundere pecuniară/ administrativă/ penală

Obligațiile derivate din Directivă

- a) asigurarea canalelor de raportare;
- b) asigurarea prevalenței raportării interne;
- c) eficacitatea anchetei și a măsurilor dispuse;
- d) evitarea conflictelor de interese și a represaliilor;
- e) evidența raportărilor și parcursului lor.

Riscuri juridice și de imagine.

Conform art. 135 C. pen., persoana juridică răspunde penal pentru infracțiunile săvârșite în *realizarea obiectului de activitate* sau în *interesul* ori *în numele persoanei juridice*. În acord cu **teoria culpei organizaționale/ teoria filozofiei întreprinderii / ethos-ul companiei** (dezvoltată de profesorul Klaus Tiedemann) – necesitatea existenței unei practici tolerate ori consimțite în cadrul persoanei juridice.

Nevoia realizării unor proceduri riguroase pentru prevenirea riscurilor juridice – inclusiv în materie penală -, a celor de imagine, precum și privind atmosfera și mediul de lucru.

ALBU LEGAL

DREPT PENAL AL AFACERILOR

VĂ MULȚUMIM!

Gabriel Albu

Avocat Titular

gabriel.albu@albu-legal.ro

M: +40 744 758 612

Str. Roma nr. 23, Sect.1 București

www.albu-legal.ro